

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Bács-Bodrog megyei irodalmi társaság.

Zombor, 1905. szept. 11.

Sajátos büszkeséggel szeretjük megyénket Bácsországnak nevezni. S tényleg van nem egy államocská, mely területi nagyságban mögötte marad vármegyénknek. Földünk is tejjel-mézzel folyó Kánaán, melynek jövedelmét még az ősi gazdálkodás rendszere mellett is megirigyelhetné egy-egy kisebb balkáni állam. Népeiségünk is van akkora, hogy bőven telnék belőle kormányzókra és kormányzottakra egyaránt, ha országosdít lehetne és akarnánk játszani. Szóval anyagi erőik dolgában minden nehézség nélkül meg tudnánk felelni egy Bácsország követelményeinek.

De ha szellemi tőkénk arányait tekintjük, akkor — valljuk meg őszintén — kisebbek vagyunk sok kis magyarországi vármegyénél, nemhogy egy ország szellemi szükségleteit volnánk képesek kielégíteni a rendelkezésünkre álló erőik segítségével.

Szoros értelemben vett szellemi mozgalmaink, sajnos, a kellő érzék s ennek hián a pártolás elégtelensége miatt, hova-tovább végelgyengülésben multak ki. Volt ugy is, hogy egy-egy kulturvállalkozásunk amiatt jutott idő előtt zátonyra, mert a szervező erőik között kiegyenlíthetetlen személyes ellentétek merültek fel. Ez is szellemi kiskorúságnak a jele.

Ujabb időben azonban, ha igazságosak akarunk lenni magunk iránt, el kell ismernünk e téren is a javulást. Az irányadásra hivatott tényezők ma már ismételten megmutatták, hogy felül tudnak emelkedni a személyes érdekeken, melyek csirájában megfojtanak minden közjóra irányuló törekvést; s a nagy közönségnek az a része, melynek érdeklődésére és támogatására számít minden kultur-mozgalom, ugyancsak örvendetes jeleit mutatta immár nem csupán az érdeklődésnek a magasabb műveltség szolgálatába szegődő törekvések iránt, hanem az ilyen törekvések támogatására kész hajlandóságnak is.

Épen e tapasztalatok indítanak

bennünket arra, hogy teljes bizalommal tekintsünk a mozgalom elé, mely vármegyénk íróit egy társaságba gyűjteni igyekszik nem csupán azért, hogy egy vidék írói között az összetartozandóság érzetét felébressze és nevelje, hanem első sorban azért, hogy istenadta tehetségük erejével saját szűkebb hazájuk szellemi színvonalát mind magasabbra emelni annál képesebbek legyenek.

Az alapszabálytervezetet egész koncepciójában helyeseljük. A társaság vármegyei jellege nemcsak számban, hanem súlyban és erőben is tekintélyesebbé fogja tenni a társulokat s felfegyverzi őket mindazon hathatós eszközökkel, melyekkel általános műveltségben meglehetősen előre haladt közönségben a kulturérdekek iránt való érzéket és érdeklődést kifejleszteni, állandóan ébren tartani és üdvös tevékenységre birni lehetséges. Viszont a vándorgyűlések eszméje lehetővé teszi, hogy a társaság tevékenységének szíve melő, léleknevelő és elmegazdagító hatásában ne csupán egy vagy néhány központja a vármegyének, hanem az egész vármegye részesüljön.

Íróinkon mulik, hogy a társaság az alapszabálytervezetben körvonalozott és kitűzött célokat elérje, hogy vármegyénk közönségét tudomány- és művészszeretletben nevelje, műizlés dolgában irányítsa, az ismeretterjesztő és szépérzék-fejlesztő könyveket vele megkedveltesse és így a magyar könyv fogyasztóinak számát is megsokszorozza.

Különösen szólunk vármegyénk azon íróihoz, kik már is kiküzdötték maguknak a di maiorum gentium között megillető helyüket, hogy az alakuló irodalmi társaság nagy céljaiért a di minorum gentiumhoz tartozó író társaikkal való közreműködést ne kicsinyeljék, hanem álljanak be a társaságba a szervező bizottság első hívására s járjanak jó példával előre, mint kell a művelődés nagy érdekeit lelkesen és önzetlenül szolgálni.

Ha megteszik — s ebben nem kételkedünk — akkor bizonyosra lehet venni, hogy vármegyénk nemesak terü-

leti nagyságánál, népességénél és anyagi gazdagságánál fogva érdemli meg a Bácsország nevet, hanem szellemi előhaladottságának magas színvonala miatt.

Üdvözljük az alakuló Bács-Bodrog megyei irodalmi társaságot és isten áldását kérjük leendő tagjaira és működésükre.

Gromon Dezső — báró.

A történelem tanuságaként az emberiség fejlődésének minden mozzanatában kimagaslottak egyes férfiak, kiknek működése egy kortársaikat, mint az utókort hálára és elismerésre kötelezték. Gromon Dezső szintén ezek közé a kimagasló férfiak közé tartozik. Az a fényes pálya, melyet befutott s az az önzetlenség, mellyel magas polcán is szolgálta hazánk, főként vármegyénk ügyeit, ez az érdemduz működés számtalanszor megszerezte számára a trón fényes elismerését és a polgárok önzetlenn igaz szeretetét és tiszteletét. Most midőn már érdemtelen munkálkodása után a jól megérdemelt nyugalomban van, ismét felé mosolygott a királyi kegy fénye, ugyanis a hivatalos lap jelenti, hogy a király vajszkai és bogyáni Gromon Dezső belső titkos tanácsos, honvédelmi miniszteriumi nyugalmazott államtitkárnak, valamint törvényes utódainak, — a közszolgálatban, főleg pedig államtitkári minőségében sok éven át teljesített hű, odaadó és eredményes szolgálatai elismerésül a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozta.

A Bács-Bodrog megyei irodalmi társaság alapszabályai.

Vértesi Károly, a neves utirajzoló s lapunknak is munkatársa, fáradhatatlanul munkálkodik kedves eszméjének megvalósításában, hogy vármegyénk íróit egy társaságba közös munkásságra egyesítse. Az eszme jelentőségével vezéreikkünk foglalkozik, e helyütt csupán a megvalósítására irányuló törekvésekkel számolunk be.

Vértesi Károly, miután egy előbbi értekezlet megbízásából elkészítette a jelzett irodalmi társaság alapszabályait, f. hó 10-ére a városháza kistermébe mintegy hatvankilenc Bács-Bodrog vármegyei íróit hívott össze az alapszabálytervezet megvitatására. Megjelentek: Dömötör Pál, Vértesi Károly, dr. Pataj

Sándor, Rác Soma, Trencsény Károly, Janda Matild, dr. Kabos Márton, Türr Antal, dr. Lemberger Ármán, Buday Gergely, Latinovits Szaniszló, dr. Radvány Ferenc, dr. Kohlmann Dezső, Pető Lajos, Novákovits Izidor, Dömötör Győző, Kovácsffy Antal és Szilágyi Lajos.

Levélben mentették ki elmaradásukat s lelkes hangon üdvözölték a megvalósulásnak indult eszmét: **Latinovits Géza Budapest:** „Igen üdvös és életrevaló eszmének tartom vármegyénkben ily szellemi központot teremteni, mert sajnosan és talán pironkodva kell bevallanunk, hogy a megye anyagi jólétével nem emelkedik a szellemi, műveltségi színvonal. A lakosság csakis az anyagiak iránt bír érzékkel, a szellemi táplálék iránt bizonyos undorral viseltetik. Tehát igen szép célja lenne az irodalmi társaságnak: a lakosság érdeklődését fölkelteni az irodalom iránt; a nép műveltségi fokát emelni és legyőzni ama százados közönyt, mely népünkben gyökeret vert minden kulturális és haladást jelző intézmény iránt. Azért testtel-leléssel csatlakozom a nemes célu mozgalomhoz és azt csekély erőmmel, de kitartással és buzgalommal igyekezem előmozdítani.” — **Iványi István Szabadka, Dudás Gyula Sátoralja-Ujhely, Gubitza Kálmán Monostorszeg, Fárbas József Óbecse, Maison Mihály Regőce, Szabó József Ujvidék, dr. Radványné Ruttkay Emma Zombor, Staudacher Mariska Zombor, Molnárné Radics Jolán Budapest, Spitzer Zoltán Baja.** A zentai ifjusági egyesület készséggel fölajánlotta támogatását.

Az értekezlet elnökéül Vértesi Károlyt, jegyzőjéül dr. Pataj Sándort választotta. Vértesi Károly az elnöki székéből a következő megnyitó beszédet mondotta:

Igen tisztelt író urak!

Kedves kartársak!

Szívélyes üdvözet valamennyiüknek, kiket az édes magyar anyanyelvünk szeretete és az ügybuzgóság ide vezérelt.

Nagy és nehéz dologra gyűltünk egybe uraim. Bács-Bodrog vármegyében irodalmi társaságot alakítani s erre nézve a cselekvést megkezdeni.

Már egy éve gyűjtöm az adatokat, hallgatom a véleményeket, mérlegelem sulyukat.

Az elenyésző kisebbséget hagyjuk figyelmen kívül s fogadjuk el azokét, akik azt hangoztatják: akarunk írni egyesületet Bácskában, bátran előre! Erősítsen tehát minket a szólásmód, hogy az akarat mindent legyőz és bátorítson a rómaiak mondása: Audaces, fortuna juvat.

Bácsországnak szeretjük kétegy vármegyénket nevezni és nincs benne egy irodalmi társaság vagy egyesület, dacára, hogy tollforgató, író-ember, újságíró van közöttünk sok.

Ha volna is már néhány ilyen irodalmi egyesület vagy társaság, mint ez a tervbe vett, akkor is azt mondhatnánk, hogy a kulturális egyesület sohasem sok. Hézagot pótló lesz tehát mindenesetre ez a tervezet. Hátrányára nem lesz semmiféle egyesületnek, hasznára váland a köznek.

Anyagi jólétet, társas életet előmozdító együletünk van már elég, szellemi előrehaladást célzó, valljuk csak meg őszintén, vajmi kevés, az ismeretek fájának megannyi ágát felölölő, kizárólag irodalmi egyesületünk, egy sincs még a nagy Bácskaságunkban.

Ápolni és terjeszteni az irodalmi magyar nyelvet, a széleskörű irodalom útján az ismereteket gyarapítani, megkedveltetni másokkal

a könyvet, a könyvet uraim, mondja valaki, hogy erre nálunk nincs szükség!

A politikai élet hullámvetésében, a társadalmi élet ezerféle változásaiban, nem lesz-e fölvidámító oázis, olyan otthon, hol a békés nyugalommal lakhatnak egy földel alatt, akik a muzsáknak csendesen áldoznak.

És fogunk is áldozni, mert a tudomány, irodalommal, több határával vihetjük előre hazánk sorsát, mint karddal, mely nincs is egészen a kezünkben. Csak az az ország lehet nagy, előrehaladott, melynek fejlett az irodalma. Járuljunk hozzá erőnkkel, tehetségünkkel, tanulmányainkkal. „Mindenki, ki ezen a földön él, szerepet játszik, első leheletétől a legutolsóig. S a fő dolog, hogy jól játssza szerepét” mondta Talleyrand. Hogy mennyivel nagyobb az író ember szerepe? Vezető voltából, önként következik a folyomány.

Avató beszédben, nagyon sokra lehetne kiterjeszkedni, de ismert, köztudatba átment dolgokról, minek a szócséplés? E helyett azonban munkára fel!

A mondott általánosságok után, polgármester ur szíves engedelméből e városi teremben való egybegyűlésünkről, különösen pedig az én szókezdésemről, e helyen való ideiglenes üléséről, még néhány szükséges, kimagyarázó szót.

A Bács-Bodrog vármegyei hírlapirodalomban egyszer-másszor fölemlített egy megyei irodalmi társaság alakításának a szükségessége. Nevemmel hozták mindig kapcsolatba a kezdeményezést. Több szócsere, gondolatváltás után két tanácskozást tartottam ennek következtében a lakásomon, meghíva erre a Zomborban lakó író urakat. Ezeknek az előzetes értekezéseknek az eredménye, a szervező bizottság által alkotott s a tisztelt író uraknak megküldött alapszabálytervezet s a szervező bizottság által történt meghatalmazásom arra nézve is, hogy az érdeklődő bács-bodrogmegyei író urakat, igen tisztelt kartársakat a mai nagy értekezletre összehívjam.

A meghívóknak 1905. évi augusztus 30-án történt szétküldése után, a Bács-Bodrog vármegyei sajtóban is szóvá tétetett ez a mi jó dolgunk. Örülök, hogy dissonans hang nem vegyült az összhangba, sőt az irodalmi kör alakítását azok a mérvadó egyének, író-társak is akarják, akik ma csak gondolatban lehetnek velünk, köztünk, de hogy tenni akarnak, azt megígérték szóval és írásban. Sikerünk tehát biztosnak mondható.

Minden kezdet nehéz, voltak, lesznek mindig kerékkötők, kételkedők, de ne csüggyesszen minket az, hogy ma, talán még kevesen vagyunk, akik a jó dolog körül csoportosulunk, mert az a tapasztalásom van, hogy a csatlakozás nálunk akkor szokott lenni, mikor már haladásban van a megkezdett.

A szélesebb körű érdeklődést nemcsak a hozzám intézett levelek, de gyűlésünk arculata is mutatja.

Köszönöm azért uraim a szíves megjelenésüket, a távolságból jövőket kétszeresen s mielőtt kimondanánk azt, hogy egy Bács-Bodrog vármegyei irodalmi társaságot alakítani akarunk s mielőtt az alapszabályokat megvitátnánk, a tanácskozást megkezdendők, lsten segítségét és áldását kérve önzetlen munkálkodásunkra, arra kérem önöket tisztelt uraim, író-társak, legyenek szívesek alapvető értekezésünk tanácskozásainak vezetésére, megállapítandó alapszabályaink felterjesztésére, tagok gyűjtésére és alakuló közgyűlés

összehívására nézve egy ideiglenes elnököt és ideiglenes jegyzőt választani.

A Bács-Bodrog vármegyei irodalmi társaság alapszabályai.

1. §. A társaság címe, pecsétje és székhelye. A társaság címe: Bács-Bodrog megyei irodalmi társaság.

2. §. A társaság pecsétje: Köriratban: Bács-Bodrog megyei irodalmi társaság. Középen: 1905.

3. §. Székhelye: Zombor.

4. §. A társaság célja. A társaság célja: Bács-Bodrog vármegye és városai szellemi életének emelése, a nemzeti közművelődés elősegítése, egy tisztán irodalmi jellegű társaságnak a magyar irodalom művelésére és pártolására és a magyar társasélet fejlesztésére irányuló működés által.

5. §. E cél elérésének eszközei: 1. Felolvasások tartása Zomborban, Szabadkán, Ujvidéken, Baján, Zentán és esetről-esetre meghatározandó más helyeken. A felolvasó ülések nyilvánosak. 2. Irodalmi ünnepélyek és társas összejövetelek rendezése. 3. A társasághoz benyújtandó irodalmi munkáknak megbírása. 4. Évkönyv, értesítő vagy lap kiadása. 5. Pályadíjak kitűzése.

6. §. A társaság tagjai. 1. Rendes tagok férfiak és nők, akik a magyar nemzeti irodalom művelése által erre érdemeket szereztek. 2. Pártoló tagok, akik három évi kötelezettséggel a társaság céljaira évenként 6 koronát fizetnek. 3. Alapító tagok, akik a társaság céljaihoz egyszer s mindenkorra legalább 100 koronával hozzájárulnak. 4. Tiszteletbeli tagok, kiket a társaság közgyűlése a nemzeti közművelődés terén szerzett érdemeikért megválaszt. Ezek megválasztásukról hivatalos értesítéssel kívül okmányt is kapnak. 5. A társaság közgyűlése védnököket is választhat. A tagság megszűnik halálozás, lemondás és törlés által. Tagdíjvisszatérítésre nincs igény.

7. §. A tagok jogai és kötelességei. A társaság minden rendes, pártoló, alapító tagja, tiszteletbeli tagja és védnöke résztvehet a közgyűléseken, felolvasásokon és társas összejöveteleken és az Évkönyvet díjtalanul kapja. A társaság tiszti állásaira és választmányi tagokul csak a rendes és alapító tagok választhatók. A pártoló tagok továbbra is ilyeneknek tekintetnek, ha a harmadik év végéig kilépésüket az elnöknek be nem jelentik.

8. §. A társaság ügyviteléről. 1. A közgyűlés. A társaság rendes évi közgyűlését az év első negyedében tartja, melynek napja 2 héttel előbb hírlapilag közzéteendő és minden taggal meghívással közlendő. Rendkívüli közgyűlés 10 tag kérelmére bármikor tartható az előbbi módozatok mellett. Érvényes határozat hozatalára legalább 10 tagnak jelenléte szükséges, akik általános szótöbbséggel határoznak. 2. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárosi jelentés. 4. Számvizsgáló-bizottság jelentése. 5. Pénztárosnak a felmentvény megadása. 6. Költségvetés előirányzása. 7. A tiszteletbeli tagok választása, továbbá a tisztviselők, a választmány és 3 tagból álló számvizsgáló-bizottság megválasztása. 8. Alapszabályok módosítása. 9. Indítványok, melyek az elnökhöz 8 nappal előbb nyújtandók be. 10. A jegyzőkönyvi hitelesítők kijelölése.

9. §. A választmány. A választmány tagjai: az elnök, öt alelnök, akik közül az egyik Zomborban, a másik Szabadkán, a harmadik Ujvidéken, a negyedik Baján, az

5-ik Zentán lakik, főtitkár és titkár, pénztáros, alpénztáros, ügyész és 12 választmányi tag, kik közül a közgyűlés 6-ot a helybeli, 6-ot a vidéki alapító és rendes tagok sorából három évre választ. A választmány hatásköre. Választja és felveszi a rendes és pártoló tagokat és ajánlatba hozza a tiszteletbeli tagokat a közgyűlésnek. A felolvasások, irodalmi ünnepélyek és társas összejövetelek helyét, idejét és tárgysorozatát ő határozza meg. Ő bírálja meg a társasághoz benyújtott irodalmi munkákat az általa megállapítandó ügyrendben foglalt eljárás szerint. Ő határozza el a pályadíjak kitűzését. A főtitkár által készített évkönyv tartalmát végleg ő állapítja meg. Határoz a hanyag fizetőkre nézve és megvizsgálja a pénztáros által hozzá betérjettelt költségvetést és zárszámadást és esetleg az elnök rendeletére bármikor a pénztárt és a számadásokat. Utasítást ad az ügyésznek és határoz az ügyész által hozzá szóval vagy írásban intézett előterjesztések felett. A társaság részéről szerződéseket köt. Minden ezekben az alapszabályokban meg nem jelölt és valamelyik tisztviselőhöz nem utalt irodalmi vagy gazdasági kérdéseket elintéz és fontosabb esetekben a közgyűlés elé vitele előtt előkészíti. Utalványozza az elnök utalványozási körét meghaladó összegeket. Érvényes határozat hozatalához legalább 5 tag jelenléte szükséges. Személyi ügyekben titkosan is lehet szavazni, ha azt legalább 3 tag kívánja, de a rendes tagok felvételét és kitörlését mindig titkos szavazással ejti meg. A választmány határozata a közgyűléshez felelhet.

10. §. A tisztviselők. Elnök, 5 alelnök, főtitkár, titkár, könyvtáros, pénztáros, alpénztáros, ügyész. 1. Az elnök képviseli a társaságot, az üléseken elnököl, a napirendet megállapítja, a meghívókat kibocsátja. Kijelöli a jegyzőkönyv hitelesítőit. Aláírja a társaság kérvényeit, leveleit s a tagfelvételi jegyeket. Kiutalványozásokat eszközöl 100 kor. erejéig. Szavazatok egyenlősége esetében az ő szavazata dönt. Elrendeli a pénztár és a számadások megvizsgálását; a társaságot irányítja és ügyel céljainak megvalósítására. A határozatokat kimondja. 2. Az alelnök az elnököt akadályoztatása esetében helyettesíti. 3. A főtitkár vezeti a közgyűlési és választmányi ülési jegyzőkönyveket, a társaság levelezéseit végzi, okmányokat és kiadványokat fogalmaz, a közgyűlésen és választmányi üléseken az előadói teendőket végzi és a tagokul jelentkezőket a választmánynak bejelenti. Az elnökkel együtt írja alá a jegyzőkönyveket és okmányokat. Őre a társaság irományainak és pecsétjének. Szerkeszti az évi működést is feltüntető évkönyvet, melyet azonban kiadása előtt a választmánynak bemutat. A sajtót a kör életében előforduló fontosabb mozzanatokról értesíti. Vezeti a tagok névsorát és a rendes évi közgyűlési jelentést szerkeszti. Hirdetéseken, fontosabb tárgyu levelezéseken a főtitkár aláírása is kell. Az elnökök akadályoztatása esetében azokat helyettesíti. 4. A titkár a főtitkárt akadályoztatása esetében helyettesíti, segíti őt az ülési jegyzőkönyvek szerkesztésében és leírásában s minden irodai teendőben. A főtitkár, esetleg a titkár is a társaság vagyoni állapotához képest a közgyűlés által megállapítandó évi tiszteletdíjban részesülhet. 5. A könyvtáros kezeli a társaság vagyonához tartozó könyveket és folyóiratokat. 6. A pénztáros a társaság pénztárának és pénzügyeinek kezelője. Beszedi a tagdíjakat s a társaság egyéb jövedelmeit, a fizetéseket

az elnök utalványozására teljesíti. A hanyag fizetőket évenként felszólítja s a választmánynak bejelenti. Évenként költségvetést és zárszámadást készít s azokat a választmány előterjeszti. 7. Az alpénztáros a pénztáros akadályoztatása esetében azt helyettesíti. A számadások összeállításánál a pénztárost segíti. 8. Az ügyész a társaság jogtanácsosa és ügyvédje, az alapszabályok pontos betartásának őre.

11. §. Számvizsgáló bizottság. Az egy elnökből és két tagból álló számvizsgáló bizottságot a társaság évi rendes közgyűlése választja; a választás a legközelebbi rendes közgyűlésig szól. Az elnök rendelkezésére a számadásokat bármikor megvizsgálni tartozik s erről 8 nap alatt jelentést tenni köteles.

12. §. A társaság feloszlása. A társaság feloszlása csak közgyűlésen mondható ki, mely esetben a társaság pénzzé tett vagyona a belügyminiszter jóváhagyása mellett egy helybeli takarékpénztárba helyezendő el gyümölcsötetés végett, az erre való betéti könyvecske a társaság egyéb tulajdonával együtt Zombor város polgármesterének adandó át, mely általa csak akkor lesz kiadható, ha Zomborban egy hasonló társaság alakult meg. A feloszlás kimondásához a tagok $\frac{2}{3}$ -ának jelenléte és ennek $\frac{2}{3}$ -ad többsége szükséges. Ha pedig a kellő számmal nem jelennek meg az első közgyűlésen a tagok, az egybehívandó második közgyűlés tekintet nélkül a megjelent tagok számára határoz.

Ha a társaság az alapszabályban meghatározott céljaitól eltér, a m. kir. belügyminiszterium által felosztható. Ezen alapszabályok a Bács-Bodrog vármegyei irodalmi társaság tervezőinek mai napon tartott értekezleten felolvasatván, elfogadtattak és a m. kir. belügyminiszteriumhoz megerősítés végett felterjesztettek.

*

Az alapszabályok letárgyalása és egyhangu elfogadása után az értekezletről felvett jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldötték Dömötör Pált és Rácz Somát.

Dömötör Pál kiindulva a 6. §. első pontjából, mely szerint csak olyanok lehetnek a társaságnak rendes tagjai, kik a magyar nemzeti irodalom művelése által érdemeket szereztek, indítványozta, hogy az értekezlet küldjön ki bizottságot és tegye teendőjévé, hogy írja össze mindazokat az írókat, kiket a társaság tagjaiul érdemeseknek tart és ejtse módját annak, hogy a társaságba belépjenek. Ha az alapszabályok léérkeznek, ezeket kell összehívni a társaság végleges megalakítására, mert földolog, hogy csak olyanok legyenek a társaság tagjai, kik jól dolgoznak és jól bírálnak.

A kiküldött bizottság tagjai lettek az értekezlet elnökén és jegyzőjén kívül Dömötör Pál, dr. Lemberger Ármán, Rácz Soma, Buday Gergely, Milkó Izidor és Csillag Károly.

Végül az elnök azon való nagy lelki örömet fejezte ki, hogy vele együtt éreznek és gondolkodnak s hogy az értekezlet által a Bács-Bodrog megyei irodalmi társaság megvalósításán lendítenek. Együttal kifejezést ad azon reményének is, hogy a társaság meg is alakítható. Megköszöni a tanácskozásban való szíves részvételt s továbbra is kéri a szíves támogatást. Kívánja, hogy a társaság, ha megalakul, crescat floreat és legyen városunk és vármegyénk díszére.

Ezzel az értekezlet feloszlott.

Egy fontos kongresszusról.

Az 1903. év április havában Brémában tartott nemzetközi alkoholizmus elleni IX. kongresszus elhatározta, hogy a nemzetközi X. kongresszus 1905. évben Budapesten fog ülésezni. A szervező bizottság megállapította, hogy a kongresszust szeptember hó 11-től 16-ig bezárólag tartja meg.

Az alkoholizmus elleni ezen nemzetközi kongresszus ezuttal oly országban fogja tárgyalásait tartani, amelyben eddigelé az alkoholizmus veszedelmének elhárítására ugyszólván semmi sem történt. Az a csekély társadalmi mozgalom, mely a bécsi hasonló tárgyu kongresszus hatása folytán hazánkban megindult, még alig mutat fel valamelyes eredményt s küzd a kezdet nehézségeivel. Pedig az alkoholizmus kérdése immár régen kinőtt azon szűk keretből, melyben az ellene való védekezés kezdetén mozgott és nagyfontosságú társadalmi kérdéssé fejlődött.

Köztudomásu, hogy az alkoholizmus minden társadalmi osztálynak végzetes csapása és sujt szegényt, gazdagot, műveltet, műveletlent egyaránt. Nem is egyesekhez, se nem egyes osztályokhoz, hanem mindenkihez, osztálykülönbség nélkül intézi hívó szövegét a kongresszus szervező és végrehajtó bizottsága, vegyen részt a kongresszusban, igyekezzék e fontos kérdést minél alaposabban megismerni s vele együtt arra törekedni, hogy az emberiség ezen pusztító járványt közös erővel leküzd-hessük. Társadalmi betegségtől csak öntudatos társadalmi küzdelem válthat meg bennünket.

Ezen kongresszus nem egy irány szolgálatában áll. Működésükben egyesül minden törekvés, mely az alkoholizmus leküzdését célozza, akár a mértékletesség, akár a teljes abstinencia útján. Tárgyalásaik nem ölelik föl az alkoholizmus összes kérdéseit; az anyag immár oly nagy, hogy lehetetlen minden részletre egy kongresszus keretén belül kiterjeszkedni. A brémai kongresszus fényesen bevált mintájára itt is csak a főbb pontokat, a leginkább aktuális tárgyakat szemelték ki megvitatás céljából, melyekben képviselve van a kérdés szociális, pedagógiai, higiénikus, jogi és orvostudományi része s így minden résztvevő megtárlhatja az őt leginkább érdeklő fejezeteket.

A kongresszus iránt az egész kontinens művelt társadalmá érdeklődik, mert ma már az orvostudomány meggyőző érvekkel bizonyítja, hogy az emberiség legalattomosabb ellensége ellen, az alkohol ellen sikra kell szállanunk. A szesz italokkal való élés megbénítja, megfojtja az idegejtek az okos embert butává, a becsteleste becssteleste teszi, előidéz az idegeknek, az agynak, a léleknek és elmének súlyos, legnagyobb részét gyógyíthatatlan betegségeit. És ezzel pusztításainak borzasztó sorozatát nem fejezi be, megtárladja a szervezet legfontosabb sejtjeit s az utódok ebben lelik testi és lelki nyomorúságainak forrását. E miatt lett az emberiség legkegyetlenebb ellenségévé, mert itt nem az egyén, hanem

az egész faj állandó, biztos romlásáról és elfajulásáról van szó.

A kórházak és bonctermekek statisztikai s az orvosi gyakorlat tapasztalataiból tudjuk, hogy az alkoholizmussal csak egyetlen egy betegség a tuberkulózis veheti fel a versenyt. S az emberiség e két öldöklő csapása között szoros összefüggés is bizonyult be, mert az alkohollal mérgezett szervezet jóval csekélyebb ellentállást képes kifejteni a tüdővész és egyéb fertőző betegségek csiráival szemben.

Hülyék, elmeengék, nyavalyatörősek, vízfejűek, törpék tulnyomó nagyszámban alkoholista szülőktől származnak.

Az igazságszolgáltatás még más elrettentő képét mutatja az alkoholnak. A bűntényekben átlag véve 42%-ban kimutatható az alkohol végzetes szereplése, amint a szerencsétlen házasságok, az elválások, az öngyilkosságok egy része is alkohol rovására irandó.

Látni való, hogy a kongresszus az érdeklődést méltán megérdemli, ha tekintetbe vesszük, hogy a kongresszuson meg fogják állapítani, mint kell felvenni a célravezető küzdelmet a nép körében, társadalmi és állami jóakaratu pártolása mellett.

Hogy az alkohol ellen Magyarországon is legnagyobb küzdelmet kell vennünk, a következő számok is emellett szólnak.

Lássuk csak:

Mondjuk, hogy Magyarországon átlag minden munkás legalább évi 500 korona jövedelmet szerez. Mondjuk azt, hogy a munkásosztály 18%-át alkoholra adja, akkor is hatszor többet ad ki alkoholra, mint gazdasági felemelésére, huszonötöszer többet költ italra, mint politikai emancipációjára s közvetlen kulturális előhaladására.

Kanada, Norvég és Finnország, amelyek az abstinenciáért a szociális harcot oly lankadatlan eréllyel vették fel, küzdelmüket diadallal fejezték be, mert azóta ezen országok gazdagodnak s gyarapodnak.

Magyarországra is ráférne nagyon a gyarapodás.

A szabadkai iparos kongresszus.

Az ország iparos egyesületei 9., 10. és 11-én tartották meg Szabadkán országos értekezletüket. Az önálló vámterület, a magyar ipart érdeklő kérdés volt a nap első tárgya. Zichy Jenő gróf az önálló vámterület legregibb és legbuzgóbb hirdetője, az érveknek ügyes csoportosítása után indítványozta, hogy a kongresszus az országgyűlésen sürgesse az Ausztriától való különválást.

Milyen gazdag lehetne az ország, — ugymond — ha nyersterményeit maga dolgozná föl. Még a tulprodukciónál sem kellene félnünk. Mert ha beállana az az eset, hogy idehaza többet termelnénk, mint amennyire szükségünk van, akkor itt van az export tág mezeje. a Balkán és a távolabbi keleti tartományok, melyeket a közelségünkkel fogva legelső sorban nekünk kellene meghódítani és ipari szempontból állandóan megszállva tartani. De ma már nem illuzió, ha arról is beszélünk, hogy vannak cikkeink, amelyekkel nyugat felé is tudnánk tért hódítani, mert egyes iparágakban jobbat és szebbet tudunk produkálni, mint külföldi konkurrensaink. Az ideális állapot azonban az volna, ha a magyar mezőgazdaság termékeit a magyar ipar

tudná lehetőleg egészében földolgozni s ha a mezőgazdasági és ipari munkások száma oly arányban fejlődhetnék, hogy a növekedő fogyasztás révén föl nem dolgozható nyers termékeinket itthon fogyasztanók s ha így lassan elérkeznénk a 30 millió magyart áhitó nagy nemzeti áom fokunkint való megvalósításához... Azt mondják, hogy a gyár- ipar fejlődik nálunk és nagyra vannak vele, hogy huszonöt év alatt kerek számban közel 500 gyárunk keletkezett. Megengedem, hogy ez nagy haszon iparunk fejlődésére, de ha közelebbről nézzük meg ezt a statisztikát, azt találjuk mindenekelőtt, hogy a kimutatásnak a fele lényegtelen kis gyár, mely nem sokat nyom a latban; a többi 250 gyárnak a fele olyan, mely már létező hazai telepekből fejlődött gyárrá s így az a kis szám, amely még megmaradt, nagyon silány eredmény a mesterséges iparfejlesztés terén. És pedig több oknál fogva. Először, mert az ilyen gyártenyésztés nekünk sok pénzünkbe kerül. Az utolsó 14 év alatt az állam csak készpénzben 14,293,000 koronát adott erre a célra. Mennyit tehet még a direkt és indirekt kedvezmények ára, arról beszámolni alig lehetséges. Az azonban bizonyos, hogy az a kis lendület, amit hivatalosan ki szoktak mutatni, nekünk sok pénzünkbe kerül. De értékben ez az eredmény is jelentékenyen esökken, ha figyelembe vesszük, hogy Ausztriában ugyanez idő alatt sokkal több számottevő gyár keletkezett, mint nálunk.

Határozati javaslatot nyújt be és elfogadásra ajánlja a kongresszusnak:

Mondja ki a VII. országos ipartestületi gyűlés, hogy az önálló vámterület létesítése érdekében eddig minden alkalommal kifejezett kívánalmait újból és ünnepélyesen megismétli, megsürgeti és azt a reményt táplálja, hogy amit eddig hiába és eredmény nélkül kért, azt a mostani parlament meg fogja valósítani. Mondja ki az ipartestületi gyűlés, hogy egész valójában át van hatva az önálló gazdasági berendezkedés nemzetföntartó fontosságától, ettől várja a magyar ipar és ebben a kézműipar jövőjének biztosítását, fölvirágzásának létfeltételeit, ettől várja az ország erkölcsi érdekeinek megvédését, anyagi erejének megizmosodását, ettől várja a gazdasági tényezők harmonikus együttműködését és ezért a gazdasági önállóság elengedhetetlen, sőt sürgős keresztülvitelét összes követeleink között első helyre teszi. Mondja ki végül az ipartestületi gyűlés, hogy megkéri a törvényhozást, hogy az önálló vámterület mielőbbi létesítésével kapcsolatos összes előmunkálatokat rendelje el és adjon alkalmat az érdekelt hazai tényezőknek és ezek között a magyar kézműiparosoknak, hogy a részletekre nézve véleményét a legilletékesebb fórumok előtt kifejezhesse, hogy kívánságait előterjeszthesse és idevonatkozó összes megokolt javaslatait érvényesítés végett kellő időben bemutathassa.

A határozati javaslatot nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadták. Melkó Bertalan (Budapest), ki az indítvány ellen akart felszólalni, nem engedték beszélni. Ezután következett az ipartörvény revíziója. Ezen kérdéshez több ipartestület jelentett be határozati javaslatot. Achim János szocialista képviselő röviden megokolta azon indítványát, hogy a kongresszus ezentul ne a kormánytól, hanem a képviselőháznál sürgesse az ipartörvény revízióját.

Többek hozzászólása után Apponyi Albert gróf emelkedett szólásra, akit a megjelentek lelkes és percekig tartó eljenzéssel fogadtak.

Apponyi kijelentette, hogy nemcsak a maga, de képviselőtársai nevében is beszél és kifejtette, hogy a képviselőházban az ellenzék részéről eddig azért nem történt föl- szólalás az iparosság érdekében, mert azokról közvetlen tudomásuk nem volt. Éppen azért jöttek el most Szabadkára ő és képviselőtársai, hogy maguk hallhassák az iparosok panaszait és közvetlenül szerezhessenek az iparososztály bajairól tudomást. Igéretet ez alkalommal sem a maga, sem pedig képviselőtársai nevében nem tehet, csak azt mondja, hogy úgy ő, valamint

képviselőtársai minden erejüket arra fogják fordítani, hogy a magyar parlamentben ne a hatalmi és a pártérdek, hanem végre a nép érdekei érvényesüljenek, hogy így igazi népképvisellete legyen az országnak. Hiszi, hogy az Isten és a magyar nemzet segítségével ezt megvalósíthatják és arra úgy a maga, mint társai nevében fogadalmat is tesz, hogy minden erejükkel, minden igyekezetükkel és egész lelkükkel azért fognak küzdeni és ha ezt egyszer kivitták, meg is fogják tartani.

Apponyi beszédét percekig tartó eljenzéssel fogadták.

A kongresszusi tagok tiszteletére Szabadka város díszvendéget rendezett a Pest szálloda nagytermében. Az ebédnél mintegy 700-an vettek részt. A karzatot díszes hölgyközönség töltötte meg. A lakomán Thék Endre nagyiparos mondotta az első felköszöntőt a legelső magyar iparpártolóra, a királyra. Bíró Károly, Szabadka város polgármestere a kongresszus elnökére és tagjaira üritette poharát s hangoztatta, hogy egy fejlődni akaró város boldogulásának egyenes útja a gazdasági élet fejlődésének előmozdítása. Számos felköszöntő hangzott még el, melyek után a kongresszus tagjai az ipartelepeket tekintették meg. Este a színházban díszelőadás volt.

H i r e k .

Erzsébet.

1898. évi szeptember hó 10-én a már hét törrel átszurt szívébe, Lucheni, a gaz orgyilkos, a nyolcadikat döfte bele.

Nagyasszonyunk mig élt, egy egész nemzetet hordott szívében s most midőn eltemetve fekszik, egy egész nemzetnek a szívében szerelve és imádván él. Védőangyala volt a magyarnak, halálával árvaságra jutott a nemzet.

Templom volt a szíve; a véghetetlen szeretetnek és a kimondhatatlan szomorúságnak temploma. Szeretettel ontotta közénk drága szívének pazar kincseit s magának csak a gyötrő szenvedést és bánatot tartotta meg.

Örökkévaló könyörületnek Istene! Hallgasd meg Nagyasszonyunknak imáját, ki halóporában is hozzád fohászkodik értünk, szegény szerencsétlen nemzetért.

Állítsd meg romboló utjában a végzetet, hogy sokat szenvedett nemzetünk megpróbáltatásának immár vége legyen.

Zombor város tanácsa Erzsébet királyné gyászos halálának évfordulója alkalmából tegnap délelőtt 9 órakor a plébániatemplomban gyászistentisztelet tartatott, melyen a törvényhatósági bizottság összes tagjai részt vettek. A többi templomokban is volt gyászistentisztelet. A középületeken gyászlobogó lengett.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Fekete Mária-t a szabadkai állami tanítónőképző intézethez gyakorlóiskolai tanítónővé nevezte ki.

Helyettesítés. Latinovits Pál főispán Zombor városnál üresedésben levő két adótisztai állásra Grigorievits István városi végrehajtót és Blagojevits Szilárd városi iktatót; az ekként üresedésbe jött végrehajtói állásra Aradszky Pétert; a városi iktatói állásra Simonyi Károlyt; Kolozsvári Dezsőt, Sztolits Istvánt II. oszt. írnokká; Juhász Lajost pedig I. oszt. írnokká helyettesítette.

Hirek az egyházmegyéből. Winkler Lénárd szabadkaszenterzéi káplán Kelebiára ideigl. adminisztratorként kinevezetett. — Kápláni minőségben áthelyeztettek: Kaich József, Szabadka-Szt.-Rökusből Sz.-Terézbe; Mészáros Béla, Szabadka-Szt.-Györgyből Szt.-Rökusba, Csatalinác Mátyas Csonopláról Szabadka-Szent-Györgybe, Kanyó Gyula Bácsalmásról Csonoplára, Leszich István Sükösdről Bácsalmásra, Vándor Antal Paripásról Mélykutra, Jungert Péter Bácskeresztről Paripásra. — Wolf József Militicsre, Lantos Mihály és Lakos Antal Péterrére

rendes, Schneider Zsuzsanna Péterrévére és Beivinkler Ferenc Futakra ideigl. tanítókká kinevezettek.

Halálozás. Sulyos csapás érte Császár Péter topolyai főszolgabíró és családját, anyósának özv. Latinovits Lázárnéknak elhunytával. A köztisztviselésben álló urnó halála általános részvételt keltett, a holttest a borsódi sírboltba szállított és a beszentelés tegnap d. e. 10 órakor volt. A család által a kiadott gyászjelentés a következő: Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik saját és számos rokonaik nevében a felejtethetetlen anyja, anyós, nagynya és rokon özv. borsódi Latinovits Lázárné szül. Sztrilich Máriának életének 75. évében, rövid szenvedés után történt gyász elhunytát. A boldogult hült teteme szeptember hó 10-én délelőtt 10 órakor lakásán, beszentelés után Borsód községbe átszállítva, szeptember 11-én d. e. 10 órakor az ottani családi sírboltba örök nyugalomra tetetik. Az engesztelő szentmise Bácsotpolyán, szeptember hó 10-én délelőtt 9 órakor és Borsódon szeptember hó 11-én d. e. 9 órakor fog a római katolikus templomban a Mindenhatóknak bemutatni, Topolya, 1905. évi szeptember 9. pacséri Császár Péterné szül. borsódi Latinovits Ilona, pákai Kölber Elemérné szül. borsódi Latinovits Hermin leányai, pacséri Császár Péter, pákai Kölber Elemér vejei, borii és orosz dr. Lestár Albert unoka-vő, pacséri Császár Ernő, pacséri Császár Ilona férj, borii és orosz dr. Lestár Albertné, pacséri Császár Margit, pacséri Császár Vera, pákai Kölber Hermin unokái.

Kitüntetett baromfitenyésztő.

A pancsovai országos baromfikiállításán Reitter Oszkár, zombori földink, nagybecskereki főkapitány, ki összesen 120 darab remek angol emdeni libát és sárga orpington tyukot állított ki, a létező legelőkelőbb kitüntetést: az állami első nagy aranyérmét nyerte el.

Dalestély. A zombori iparos dalárda e hó 8-án tartotta a „Vadászkürt” szálloda kerthelyiségében dal- és táncestélyét. A műsor minden egyes számának előadása precíz volt. A rendező bizottság élükön Tantner Ottó elnökkel, Szántó Károly karmesterrel minden lehető megtett, hogy Zombor szab. kir. város 30,000 lakosa közül megjelent 14, azaz tizennégy vendéget szórakoztassa. De ezen hallgató közönséget is csak annak köszönheti a derék dalárda, mert a Vadászkürtben étkező vendégek az éttermet melegen találták és inkább megfizették a dalárda estélyére a belépődíjat, hogy vacsorájukat a kertben költessék el. Tehát a dalestély erkölcsileg igen, de anyagilag annál kevésbé sikerült. Zombor műpártoló közönsége! ehhez nem kell kommentár. Cirkuszi bohócot Zombornak, nem művészi éneket.

Sándor zenekara. Herczenberger Sándor 1848-as nyugalmazott honvédszenekari karmester, városunk kedvelt agastyán karmestere zenekarát újjászervezte. A zenekar Köblöczky Andris vezetése alatt 12 tagból áll, köztük a tárogató, ki az eddigi tárogatósainkat jóval fölülmulja szép játékaival. Kedden, csütörtökön és vasárnap a Vadászkürtszállóban zeneestélyeket tart. A derék öreg karmestert és zenekarát közönségünk pártfogásába ajánljuk.

Tanítók a hitoktatás ellen. A brémai tanítótestület 273 szóval 43 ellenében elhatározta, hogy felir a kormányhoz a népiskolai hitoktatás kiküszöbölése érdekében.

Állatkiállítás Temerinben. Bácsmegyei gazdasági egyesület e hó 8-án pénteken Temerinben ló- és szarvasmarhadíjazással egybekötött állatkiállítást rendezett. A kiállításon a temerini gazdák nagy mennyiségű feltűnően szép anyaggal voltak képviselve. A díjakat tulnyomó részben temerini gazdák nyerték el. A gazdasági egyesületet Városovics Károly képviselte, aki tartalmas gazdasági kérdéseket felölölő beszéddel üdvözölte a gazdákat. Kivüle még Vermes Vince jegyző és Inhoff József a szövetség kiküldötté beszélték. Latinovits Pál főispánt táviratilag üdvözölték. A kiállítást késő estig tartó bankett követte, melyen három banda szórazottatta az egybegyűlt vendégeket.

Emlékünnep. A magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők országos szakegyletének zombori helyicsoportja, mint mult számunkban említettük, folyó hó 10-én tartotta meg 10 éves fenállásának jubileumi ünnepélyét az „Általános Munkásszakegyesület” helyiségeiben. A diszgyűlést Lukits András korelnök nyitotta meg, kinek ajánlatára díszelnöknek Weindl József és jegyzőnek Ackermann Sándor választott meg. Weindl József utalva az eltöltött 10 évi időre azt látja, hogy nőta az egyesülés létesült, könnyebben megóvhatják egymás létérdekét és könnyebben segíthetnek egymás baján, buzdítja a tagokat, hogy mindig azon legyenek, hogy a békés egyelérés és összhang az egyesület beléletében soha ne zavartassék meg és hogy ezen 10 év előtt elvetett mustárnag a késő utódok előtt már terebélyes fává nőtten álljon, a melyben az egymás iránti kölcsönös tisztelet és szeretet szinbolunát lássák. Az ünnepi beszéd után a diszgyűlés véget ért. Este 8 órakor diszeladás volt, a melyen derék munkásaink iránt érdeklődők zsufolásig megtöltötték a termeket. Nem hiába ígérték, hogy „Kedélyes estélyt” rendeznek, de igazán az is volt, mert semmiféle disszonans hang vagy tett sem zavarta meg az estélyt és a jókedvű társaság virradtig együtt maradt.

Betörés. Gádonon a mult napokban fényes nappal kőborcigányok betörték Melcher földesgazda szállására. A földesöz felesége azonban észrevette, zajt csapott és erre a betörők az ablak alatt hagyva a már összezsomagolt ágyneműt, megszöktek. A csendőrség nyomozza a betörőket.

Műkedvelő fényképészek mozgalma. A helybeli amatőr fotografusok, amint értesülünk, az egész vármegye amatőr fényképészeinek bevonásával egyesületet akarnak alakítani. Ezen egyesületnek célja az volna, hogy az amatőröknek mindenféle tekintetben módot nyújtani arra, hogy a fotografálás mesterfogásaival megismerkedve művészi, tartós becsü képeket készítsenek. A megalakulást szeptember hó folyamán tervezik. Mi a magunk részéről csak üdvözölhetjük az életre való eszmét és kívánjuk, hogy a terv minél előbb meg is valósuljon.

Félmillió. Micsoda rettenetes szám. Ötszázezer ember jár-ke a mi bazánkban a biztos halállal; állandó veszedelmére a többieknek. És a félmillió tüdőbetegből, mert hiszen ezekről van szó, a legtöbbet meglehetne menteni, ha idejében gyógyítóházban ápolhatnánk, gyógyíthatnánk. A József kir. herceg Szanatórium-Egyesület ligába hívja a jobbakat. Évi négy vagy két koronát kellene tagdíjként fizetni. Minden tag ingyen kapja a Szanatóriumi Lapokat, melyben minden adományt nyugtáznak. Ne olvassuk el közönnnyel e sorokat, segítsük az egyesület ügyét. Lehetetlenségnek tartjuk, hogy ne adjon minden helyen egy-két urhölgy, aki tagokat gyűjtene. — Taggyűjtőivel készséggel szolgál a József kir. herceg Szanatórium-Egyesület királyi bérház, Budapest.

Orvosok vándorgyűlése. Az országos orvosszövetség tagjai szeptember hó 8-án tartották meg Marillán, Krassószörény vármegye gyönyörű fekvésű firdőjében vándorgyűlést.

Csikódíjazás Zentán. A zentai gazdakör ló- és csikódíjazásán díjat nyertek: Tóth János, Malácski János, Kikircs Lajos, Kazinczy Károly, Burány Ferenc és Szél Ferenc.

Névmagyarosítás. Armut Áron Adolf zombori lakos, valamint kiskoru Béla, Ernő, Sándor és Ilona, családi nevüket Aczél-ra változtatták.

Halálozás. Kern Lajos dr. szegedi közjegyzőnek édesatyja, id. Kern Lajos bácsmegyei nagybirtokos, Bácsfeketehegyen meghalt.

Ügyvédi kamara köréből. A szabadkai ügyvédi kamara Wagner József Vilmos dr. újvidéki ügyvédet az ügyvédek lajstromába iktatta. Frankl Arnold dr. újvidéki ügyvédet a temesvári ügyvédi kamara területére való költözése miatt az ügyvédek lajstromából törölte.

Pályázat. A m. kir. belügyminiszter a határrendőrségről szóló 1903. évi VIII. t. c. életbeléptetése folytán a következő állásokra pályázatot hirdetett: 4 határszéli rendőrkapitány 4800 kor. fizetéssel, székhely szerinti lakpénzzel, 7 határszéli rendőrkapitány 3600 kor. fizetéssel, 600 kor. utiátalány, székhely szerinti lakpénzzel, 18 határszéli rendőrfogalmazó 2600 kor. fizetéssel, 400 kor. utiátalány, székhely szerinti lakpénzzel, 9 határszéli rendőrfogalmazó 2000 kor. fizetéssel, 300 kor. utiátalány, székhely szerinti lakpénzzel, 10 határszéli rendőrfogalmazó gyakornok 1000 kor. segélydíjjal, 21 határszéli hivatali segéd-tiszt 1400 kor. fizetéssel, megfelelő lakpénzzel, 19 határszéli rendőrfelügyelő 2000 kor. fizetéssel 300 kor. utazási és 300 kor. ruhaátalánnyal, 50 határszéli rendőrbiztos 1400 kor. fizetéssel, 300 kor. utiátalánnyal, 26 határszéli hivataliszolgai állásra 600 kor. fizetéssel, 120 korona ruhaátalánnyal. Pályázóktól külön megkivántatik, hogy a magyar nyelven kívül bármely más nyelvet, de főképen az olasz, román, szerb, horvát vagy ruthén nyelvet szóban bírják. Azok, kik a francia, német vagy angol nyelvet bírják előnyben részesülnek. Pályázati határidő 14 nap, kérvények a belügyminiszterhez nyújtandók be.

Közgazdaság.

Széna, szalma, takarmány.

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.40—2.90, muhar 3.10, alomszalma 1.50, zsupszalma 1.75, szecska 2.20 kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 2.70—3.00, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműk: zab 6.30—6.45, tengeri 8.75, rozs 6.40, árpa 6.40 kor. 50 kilónként.

HIRDETÉSEK.

Szőlővessző!

A világhírű **DELAWARE** adja a legjobb bort!

Oltani, permetezni nem kell!

A szőlészet kincse.

A phylloxerának ellentáll!!!!

Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres

Delaware vessző eladás.

Cím:

Szigyártó és Takáts

szőlőteleptulajdonosok.

*—1

Telep: Alsó-Szeged. Központi iroda: Felső-Szeged. Somogy megye.

Alkalmi vétel.

Pallas nagy lexikon teljes 18 kötete 100 koronáért eladó. — Cím a kiadóhivatalban. 2—1

Torontál-bácsi halászlászi társulat.

Bérleti hirdetés.

A „Torontál-bácsi halászlászi társulat“ a Törökbecse, Obecse, Csurog és Bácsföldvár határában elterülő „Halastavát“ mintegy 560 kat. holdnyi területtel, hozzátartozó modernül berendezett circa 20 kat. holdnyi halivadék nevelő telepét és raktárait vizjoggal; a Ferenc-csatorna u. n. V. számú tartányát és hozzátartozó földterületeket circa 23 kat. hold területtel; a „Halastó“ mentén épült halászmesteri lakot 1 kat. hold udvar és kerttel; a „Halastó“ mentén halóri épületet kettős halóri lakással és 1000 □ öl belsejével; Csurog alatt a „Halastó“ mentén fekvő halóri épületet kettős halóri lakással és 1000 □ öl belsejével; egy halfogó gátat a kitorkoláshoz, valamint a fenti területeken gyakorlandó **halászlászi jogot** a partszéleken háló kihúzási joggal **f. évi szeptember hó 29-én délelőtt 10 órakor Törökbecsén** a község háza nagytermében tartandó **nyilvános szóbeli árverésen** folyó évi október hó 1-től számított 15 évi időtartamra bérbeadja.

Írásbeli zárt ajánlatok az árverés megkezdése előtt elfogadtnak és ezeknek tartalmazniok kell a feltételek megismerésére és elfogadására vonatkozó záradékot. Írásbeli ajánlatok és bánatpénz posta útján is beküldhetők.

Kikiáltási évi bér 8000 kor. Bánatpénz 5000 korona.

Az ajánlatok közül a választási jog a társulati közgyűlést illeti melyről az ajánlattevők azonnal értesítetnek.

A bérszerződés mintája a „Bácsföldvári ármentesítő társulat irodájában“ (Bácsföldvár) megtekinthető, ugyanon posta útján megszerezhető, és ugyanott a bértárgyakra vonatkozó esetleg szükséges felvilágosítások nyerhetők.

Megjegyeztetik, hogy a bérleti „Halastó“ a törökbecsei és az obecsei tisztai, a bácsföldvári ferenc-csatornai hajóállomások; az obecsei, a bácsföldvári, a csurogi és a törökbecsei vasutállomások közvetlen közelségében fekszik. Friss víz beömléssel és kitűnő minőségű tisztai hal anyaggal bír. A jelenlegi piaci halállománya circa 300 métermázsára van becsülve, legtöbbje süllő és ponty. Ezenkívül elegendő számú halivadék. A halászlászi környéken is kitűnő piacokkal és kelendő árakkal bír.

Törökbecse (Gyöngysziget), 1905. évi augusztus hó 28-án.

Rohonczy Gedeon s. k.,
elnök.

5—4

Eladó ház.

Zombor, Zarándok (sóház) utcában 104. sz. alatt levő ház

eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető **Topalovits M. cégnél.**

3—3

Elismert jó minőségek.

Sok pénzt

meztakarítanak

azon igen tisztelt vevők, kik **bevásárlásaikat**

Beck Gábor Géza

női és férfi divatruházában, a „Gólyához“, **Zombor, főutca, az újtemplom mellett, az ujonnan nagyobbított és a mai kor igényeinek teljesen megfelelően berendezett üzletében fedezik.**

Kivételes áron:

Őszi és téli

Divatkelmék 27 krtól felj.

Bluzselyem 99 krtól felj.

Mosó és flanell 14 krtól f.

Bluz és pongyola

Vászon és Schiffon

Esőernyők és fűzők

Paplan

Ágy- és asztalterítők

Női és férfi kész fehérnemű

Nyakkendők

Alsószoknyák, kötények

Fej- és zsebkendők

Női, férfi, gyermek harisnyák

Szalag és bőrövek 49 kr. f.

Ezen rendkívüli olcsó elárúsításra felhívja a cég a n. é. vásárló közönség figyelmét.

Mintagyűjtemények nagy választékban, kivanatra ingyen és bérmentve. 3—3

Rendkívül előnyös vétel.

Pintér Miklós
makói gyógyfü telepén

egy millió borsosmeha, fodormentha és zsálya gyök-sarj eladó. A fehéregyházi állami birtokkezelőség a „Magyarország“ május 12. számában a mult évről a borsosmeha tiszta jövedelmét holdanként 836 K, a fodormenthét 931 K, a zsályáét 609 koronával tünteti ki. 3—3

3658/1905.

Pályázati hirdetés.

Járásomhoz tartozó Bácsalmás községben a községi képviselőtestületnek f. évi április hó 10-én 9/jkv. 1905. sz. alatt hozott s a vármegyei törvényhatósági bizottság által 13511/659. jkv. 1905. alisp. szám alatt jóváhagyott határozatával rendszeresített II-ik községi orvosi állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 9. §-a, illetve az 1876. évi XIV. t. c. 143. §-a alapján felszerelt kérvényüket hozzám **f. évi október hó 1-ig** nyujtsák be. A később érkezett folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Ezen állás javadalmazása: a községi pénztárból havi előleges részletekben kiszolgáltató 1200 korona évi fizetés.

Látogatási díj: a) éjjel 1 korona 60 fillér, b) nappal 80 fillér, c) lakásán teljesítendő orvosi megvizsgálásért 40 fillér.

Bácsalmás, 1905. szeptember 7-én.

Szutrély Lipót,
főszolgabíró.

2—1

6978/tkvi 1905. szám

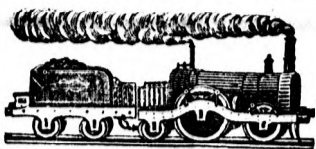
Árverési hirdetés.

A zombori királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a zombori első önszegélyző szövetkezet végrehajtatónak Móits Sándorné szül. Rakin Vidoszava végrehajtást szenvedő elleni 600 korona tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyben a zombori kir. törvényszék területén levő és Zomborban fekvő, a zombori 1187. számú betétben Móits Sándorné szül. Rakin Vidoszava tulajdonául bejegyzett s A. 1. sorszám alatt foglalt 2209. hr. sz. s 62. ö. i. sz. ingatlanra 3000 korona kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1905. évi szeptember hó 26-ik napján délután 3 órakor** a zombori kir. törvényszék árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul eladatni nem fog.

Arverezni szándékozik tartozni az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 480 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zomborban, 1905. augusztus hó 11-én.
A kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány,
kir. tszéki bíró.

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

ÉRVÉNYES 1905. ÉVI MÁJUS HÓ 1-ÉTŐL.

Oda						Budapest—Zimony—Belgrád.						Vissza	
gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.	szem. v.	
7.00	7.15		1.55	3.20	10.10	ind. BUDAPEST k. p. u.	érk. 5.45	9.50	1.00				
10.15	12.37		6.15	6.36	4.22	érk. SZABADKA	ind. 11.50	5.05	9.51	6.55		10.00	
	1.26	4.15		6.48	5.32	ind. SZABADKA	érk. 10.58	7.23	9.39	1.26	9.08		
	1.56	4.43		7.10	6.01	Csantavér	10.26	6.53		1.02	8.18		
	2.21	5.09		7.25	6.27	Bács-Topolya	10.02	6.31	9.07	12.41	7.31		
	2.47	5.36		7.05	7.05	Hegyes-Feketehegy	9.31	6.02		12.14			
	3.07	5.55		7.55	7.27	Verbász	9.06	5.37	8.39	11.57			
	3.28	6.17			7.46	O-Kér	8.41	5.13		11.39			
	3.45	6.34			8.13	Kiszáos	8.21	4.54		11.21			
	4.06	6.55		8.37	8.34	érk. UJVIDÉK	ind. 7.46	4.80	7.56	11.00			

Oda				Baja—Ujvidék				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.
	4.00	7.12	1.15	ind. BAJA	érk. 9.15	3.23	6.50				
	4.11	7.22	1.25	Baja-szállásváros	9.08	3.15	6.42				
	4.25	7.35	1.38	Vaskút	8.53	2.59	6.26				
	4.51	8.00	2.01	Gara	8.32	2.37	6.00				
	5.09	8.17	2.16	Rigyica	8.17	2.17	5.35				
	5.37	8.45	2.39	Sztanisics	8.00	1.57	5.12				
	5.56	9.03	2.56	Gákova	7.36	1.28	4.40				
	6.15	9.22	3.14	Nénadics	7.15	1.08	4.16				
	6.25	9.32	3.23	érk. ZOMBOR (étk.)	7.05	1.25	4.05				
2.25	6.51		3.51	ind. Zombor-vásártér	6.20	11.20				7.00	
2.31	6.57		3.57	Fernbach-szállás	6.13	11.13				6.52	
2.41	7.07		4.07	Zsárkovác	6.04	11.04				6.41	
2.50	7.16		4.16	Ó-Szapár	5.56	10.56				6.32	
3.06	7.30		4.30	Bresztovác	5.42	10.42				6.15	
3.35	7.49		4.49	Hódságh	5.27	10.28				5.51	
4.05	8.10		5.12	Parabuty	5.02	10.02				5.21	
4.46	8.35		5.37	Paraga	4.43	9.45				4.43	
5.00	8.49		5.51	ind. GAJDOBRA	4.22	9.25				4.10	
5.40	9.16		6.09	Bulkegy	4.04	9.09				3.26	
5.54	9.30		6.23	Petrovác-Glozsán	3.50	8.55				3.11	
6.16	9.45		6.38	Puttak	3.39	8.44				2.59	
6.50	10.10		7.03	érk. UJVIDÉK	3.10	8.16				2.20	
7.13	10.31		7.25	ind. UJVIDÉK	2.45	7.51				1.40	

Oda				Szabadka—Dálya				Vissza			
v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.
5.00	2.02	6.50	6.55	ind. SZABADKA	érk. 6.50	9.41	12.59	10.35			
5.25	2.26	7.25	7.25	Tavankút	6.17		12.37	10.09			
5.45	2.46	7.19	7.53	Bajmok	5.53	9.11	12.20	9.51			
6.16	3.17	7.41	8.32	Nemes-Militics	5.02	8.46	11.44	9.10			
6.30	3.31	7.53	8.50	érk. ZOMBOR	4.40	8.35	11.27	8.51			
7.28	4.00	8.13		Prigl.-Szent-Iván		8.14	10.55	8.14			
7.42	4.13	8.23		Szonta		8.04	10.37	7.53			
7.54	4.24	8.33		érk. GOMBOS	ind. 7.55	10.25	7.40				
9.18	5.25	9.13		ind. ERDŐD	érk. 7.20	9.17	6.08				
9.30	5.37	9.23		érk. DÁLYA	ind. 7.09	9.05	5.50				

Oda				Szabadka—Ó-Becse				Vissza			
v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.
	4.40	1.32	ind. SZABADKA	érk. 8.34	5.25						
	5.08	2.00	Békova	8.07	4.58						
	6.19	3.21	érk. ZENTA	ind. 6.40	3.40						
	7.47	5.27	Ada	5.26	2.19						
	8.10	5.42	Mohol	5.05	2.02						
	8.30	6.02	Bács-Petrovoszellő	4.39	1.37						
	8.56	6.28	érk. ÓBECSE	ind. 4.10	1.10						

Oda				Ó-Becse—Ujvidék				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.
4.40	9.50	4.25	ind. Ó-BECSE	érk. 6.55	12.43	7.44					
5.05	10.21	4.49	Bács-Földvár	6.33	12.16	7.22					
5.27	10.48	5.10	Csurogh	6.15	11.47	7.03					
5.49	11.22	5.32	Zsablya	5.50	11.13	6.37					
6.04	11.45	5.47	Gospodince	5.31	10.44	6.21					
6.30	12.24	6.11	Temerin	5.14	10.20	6.04					
6.39	12.36	6.20	Járek	4.58	9.50	5.46					
6.53	12.53	6.34	érk. VASKAPU	ind. 4.43	9.31	5.31					
7.01	1.07	6.36	ind. VASKAPU	érk. 4.42	9.24	5.23					
7.25	1.35	7.00	érk. UJVIDÉK	ind. 4.17	8.55	5.00					

Oda				Ujvidék—Vaskapu—Titel				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.
6.37	5.10	ind. UJVIDÉK	érk. 6.00	3.01							
7.00	5.38	érk. VASKAPU	ind. 5.33	2.38							
7.05	5.50	ind. VASKAPU	érk. 5.28	2.33							
7.31	6.24	Káty	5.06	2.15							
7.42	6.38	Tiszakálmánfalva	4.43	1.56							
7.57	7.00	Kovil-Szent-Iván	4.25	1.41							
8.11	7.18	Vilova—Gardinovce	4.04	1.26							
8.24	7.34	Lok	3.48	1.14							
8.37	7.50	érk. TITEL	ind. 3.32	1.00							

Oda				Hegyes-Feketehegy—Palánka				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.
6.59	7.47	3.05	ind. HEGYES-FEKETEHEGY	érk. 5.49	5.30	11.54					
7.21	8.07	3.31	Telecska	5.29	5.09	11.28					
7.42	8.28	3.57	Kula	5.18	4.57	11.14					
7.53	8.38	4.10	Béla-puszta	4.56	4.37	10.49					
8.06	8.51	4.37	Torzsa	4.44	4.26	10.34					
8.32	9.15	5.07	Deszpot-Szt-Iván—Pivnica	4.31	4.07	10.09					
8.49	9.31	5.28	Szilbás	4.06	3.43	9.38					
9.21	9.42	6.14	GAJDOBRA	3.55	3.31	9.25					
9.53	10.13	6.50	érk. PALÁNKA	ind. 3.20	2.45	8.00					

Oda				Szabadka—Baja				Vissza			
sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.
4.50	10.30	1.47	7.00	ind. SZABADKA	érk. 9.29	12.48	6.20	10.28			
5.25	11.09	2.22	7.35	Csikéria	8.56	12.16	5.48	9.52			
6.03	11.46	2.54	8.07	Bács-Almás	8.34	11.55	5.27	9.22			
6.09	11.51	3.00	8.13	Almás	8.19	11.40	5.12	9.06			
6.33	12.15	3.26	8.42	Bikity-Borsód	7.54	11.15	4.47	8.38			
7.07	12.48	4.00	9.16	érk. BAJA	ind. 7.17	10.40	4.12	7.47			

Oda				Szeged-Rókus—Zenta				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.
4.20	1.40	ind. SZEGED-ROKUS	érk. 8.51	5.45							
4.43	2.04	Rószke	ind. 8.28	5.23							
5.02	2.22	érk. HORGOS	ind. 8.07	5.05							
5.03	2.35	ind. HORGOS	érk. 7.57	4.49							
5.21	2.58	Bács-Martonos	7.39	4.31							
5.44	3.24	O-Kanizsa	7.25	4.17							
6.04	3.54	Adorján	6.56	3.53							
6.29	4.19	érk. ZENTA	ind. 6.30	3.28							

Oda				Kiskun-Halas—Bácsalmás—Rigyica				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.
3.50	12.05	6.00	ind. KIS-KUN-HALAS	érk. 5.44	2.27	10.24					
4.03	12.18	6.13	Kopolya	5.32	2.14	10.11					
4.20	12.35	6.29	Fehértó	5.16	1.57						

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia
Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, táncvigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készíttetnek

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községi nyomtatványokból

nagy raktár.